

MARDİN'İN TARIM VE HAYVANCILIK YAPISINA İLİŞKİN ARAŞTIRMA RAPORU-2022

İÇİNDEKİLER

- I) Mukaddime
- II) Metodoloji
- III) Anket İçeriği
- IV) Genel Değerlendirme ve Teklifler

I) MUKADDİME

- Bu saha çalışması, 26-30 Ekim 2022'de düzenlenen 8.Uluslararası Mardin Tarım Ekipmanları, Gıda ve Hayvancılık Fuarı'nın (MAGROTEX'22) katılımcı firmalarıyla gerçekleştirilmiştir.
- Temel amaç, Mardin'in tarım ve hayvancılık yapısına ilişkin sorunları bu sektörlerle yakından ilgili firmaların bakış açısıyla tespit ederek ilgili çözüm tekliflerini ortaya koyabilmektir.
- Bu araştırma, Mardin İli/İlçeleri Odalarının/Borsalarının (Kızıltepe Ticaret Borsası, Kızıltepe Ticaret ve Sanayi Odası, Mardin Ticaret ve Sanayi Odası, Nusaybin Ticaret Borsası, Nusaybin Ticaret ve Sanayi Odası), Mardin Artuklu Üniversitesi Kamu Özel ve Karma Sektör İşbirliği Koordinatörlüğü (MAÜKÖK) ile ortak çalışması niteliğindedir.
- Çalışma, MAÜ İktisat Bölümü Öğretim Üyesi, MAÜKÖK Koordinatörü ve TOBB/TEPAV, Mardin İli/İlçeleri Oda/Borsa Akademik Danışmanı Doç. Dr. Mehmet Behzat Ekinci'nin yönetiminde, İktisat ve İşletme Bölümleri öğrencilerinin katkılarıyla yürütülmüştür.

II) METODOLOJİ

- Fuarın toplam katılımcı firma sayısı 48 olup bunlardan 18'i ile görüşülmüştür. Bu açıdan, anket yapılan firmaların toplam firmaları temsil kabiliyeti %37 (3 firmadan 1'i) civarındadır.
- 18 firmanın 7'si (%39) Mardin'den, 11'i (%61) Mardin dışından katılmıştır.
- Mardin dışından katılım sağlanan iller şöyledir (alfabetik sırayla): Adana, Ankara, Gaziantep, Konya, Mersin, Urfa.
- Saha çalışması, yüzyüze anket usulüyle gerçekleştirilmiştir.
- Ankette şu 2 (iki) ana soru klasik tarzda yöneltilmiştir:
 1. Mardin'deki tarım ve hayvancılık yapısına dair değerlendirmeleriniz (kapasite/sorunlar) nelerdir?
 2. Mardin'deki tarım ve hayvancılık yapısına dair sorunların giderilmesine yönelik neler yapılabilir?
- Verilen cevaplar harmanlanarak değerlendirmeye tâbi tutulmuştur.
- Kapsamı sınırlı olduğundan, burada anketle ilgili çok derinliğine analizler yerine durum tespiti yapılarak genel değerlendirmelerde bulunulmuştur.
- Öte yandan Mardin dışından firmaların da ankete dahil edilmiş olması, Mardin'in tarım ve hayvancılık yapısının bir 'dış göz' ile değerlendirilmesi imkânını sağlaması dolayısıyla araştırmanın anlamını artırmaktadır.

III) ANKET İÇERİĞİ

Söz konusu 2 soruya verilen cevaplar harmanlanarak aşağıda sunulmaktadır:

1) Mardin'deki tarım ve hayvancılık yapısına dair değerlendirmeleriniz (kapasite/sorunlar) nelerdir?

a) Tarım ve hayvancılık kapasitesi

- Temelde tarımsal ağırlıklı bir üretimi olmasına rağmen Mardin'de kapasitesine uygun hacimde üretim gerçekleştirilmemektedir.
- Verimli arazilerinin varlığına rağmen Mardin'de düşük kapasitede üretim yapılmaktadır.
- Yeterli seviyede ürün hasılatı yapılamamaktadır.
- Bitkisel üretimde kapasiteye yakın olunmakla beraber hayvansal üretim düşük seviyededir.

b) Tarıma ve hayvancılığa dair sorunlar

- Enerji maliyetleri çok yüksektir.
- Enerji kesintileri üretimi baltalamaktadır.
- Hem tarımda (tohum, gübre, ilaç vs.) hem hayvancılıkta (yem, veterinerlik hizmetleri, tıbbî ilaç vs.) üretim maliyetleri çok yüksektir. Üretici, maliyetlerin altında ezilmektedir.

MARDİN'İN TARIM VE HAYVANCILIK YAPISINA İLİŞKİN ARAŞTIRMA RAPORU-2022

- Hayvan sağlığı ile ilgili sorunlar vardır. Hayvan ölüm oranı yüksektir.
- Yüksek seviyede dişi hayvan kesimi yapılmaktadır.
- Yabancı otlarla mücadele, ağırlıklı olarak kimyevî ilaçlarla gerçekleştirilmektedir.
- Üretici kesim, bilinçsiz tarım faaliyetleri gerçekleştirmektedir.
- Çiftçiler, uygun teknik bilgilere dayalı olmadan ezbere tarım yapmaktadırlar.
- Tarımda insanlar farklı teknolojik araçlara şüphe ile yaklaşmaktadırlar. Mesela, üreticiler dronlar ile ilgili önyargılara sahipler.

2) Mardin'deki gıda, tarım ve hayvancılık yapısına dair sorunların giderilmesine yönelik neler yapılabilir?

- Mardin'in tarımsal sulama sorununa çözüm bulunmalıdır.
- GAP sulama kanallarının Mardin'e ulaştırılması yoluyla sulak arazi miktarının artırılması gerekmektedir.
- Enerji kesintilerinin giderilmesini engelleyecek altyapı çalışmaları yapılmalıdır.
- Hayvancılık faaliyetlerinin devamı ve hayvan sayısının artırılabilmesi için dişi hayvan kesimi azaltılmalıdır.
- Hayvan sayısı artırılarak hayvansal ürünlerin üretimi için entegre tesislerin kurulması gerekmektedir.
- Yabancı otlarla mücadelede ekim nöbeti uygulamasına ve kültürel mücadeleye ağırlık verilmelidir.
- Geleneksel tarım uygulamaları yerine modern tekniklere ve bilgilere dayalı tarımsal faaliyetlere doğru bir dönüşüme ihtiyaç vardır.
- Farklı tarımsal metotları deneyebilecek çiftçilere ihtiyaç vardır.
- Tarımsal üretimde geleneksel enerji kaynakları yerine yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelinmelidir.
- Tarımda yeni teknolojik araçların kullanımı yaygınlaştırılmalıdır. Bunun için uygun destek/teşvik programları hayata geçirilmelidir.
- Tarıma ve hayvancılığa dair maddî/manevi destekler/teşvikler sağlanmalıdır.
- Üreticiler bireysel davranmamalı, ortak hareket kültürüne sahip olmalıdırlar.
- İl/ilçe Tarım ve Orman Müdürlüklerinin üreticilere yönelik farkındalık ve bilinçlendirme çalışmalarını artırmaları gerekmektedir.

MARDİN'İN TARIM VE HAYVANCILIK YAPISINA İLİŞKİN ARAŞTIRMA RAPORU-2022**IV) GENEL DEĞERLENDİRME VE TEKLİFLER**

Araştırma ile ortaya çıkan sonuçlar ve ilgili teklifler şöyle sıralanabilir:

I-Sonuçlar

- Katılımcılar, Mardin'in tarım ve hayvancılık kapasitesini yeterli bulmamaktadır. Verimli arazilerinin varlığına rağmen tarımda kapasite altı üretime dikkat çekilmektedir.
- Kıyaslanacak olursa, bitkisel üretimin hayvansal üretime göre daha fazla olduğu belirtilmekte fakat her hâlde ve kârda Mardin'in potansiyeline uygun bir üretim yapısının olmadığı vurgulanmaktadır.
- Katılımcıların tarıma ve hayvancılığa dair dile getirdiği temel sorunlar enerji ve hammadde maliyetlerinin yüksekliğine ve uygun tekniklerle üretimin gerçekleştirilmediğine yöneliktir. Bu kapsamda tarımda tohum, gübre, ilaç vs.; hayvancılıkta ise yem, veterinerlik hizmetleri, tıbbî ilaç vs. girdi maliyetlerinin üreticileri zor durumda bıraktığı belirtilmektedir.
- İlave olarak, meydana gelen enerji kesintilerinin üretime ciddi oranda zarar verdiği ifade edilmektedir.
- Mardin'de üretici kesimin bilinçsiz tarım faaliyetleri gerçekleştirdiği ifade edilmektedir. Bu kapsamda, mesela yabancı otlarla mücadelenin ağırlıklı olarak kimyevî ilaçlarla gerçekleştirildiği; çiftçilerin uygun teknik bilgilere dayalı olmadan ezbere tarım yaptığı belirtilmektedir. Tarımda farklı teknolojik araçlara şüphe ile yaklaşıldığı ise ayrıca belirtilen bir konudur. Örnek vermek gerekirse üreticilerin dronların tarımsal faaliyetlerde kullanımı ile ilgili önyargılara sahip olduğuna dikkat çekilmektedir.
- Bilinçsiz tarım gibi, bilinçsiz hayvancılık hususu da ön plana çıkmaktadır. Nitekim, hayvancılığa dair belirtilen hususlardan biri hayvan sağlığına ilişkindir. Katılımcılar, hayvan ölüm oranının yüksekliğine vurguda bulunmaktadır. Öte yandan, Mardin'de yüksek seviyede dişi hayvan kesimi yapıldığına da değinilmektedir.

II-Teklifler

- Mardin'in tarımsal kapasitesinin yükseltilmesine dair dile getirilen başlıca teklif, sulama sorununa çözüm bulunmasıdır. Bu kapsamda, GAP sulama kanallarının Mardin'e ulaştırılması yoluyla sulak arazi miktarının artırılması gerektiği belirtilmektedir.
- Öte yandan, enerji kesintilerinin giderilmesini engelleyecek altyapı ihtiyacının varlığına da değinilmektedir. Bununla beraber, tarımsal üretimde geleneksel enerji kaynakları yerine yenilenebilir enerji kaynaklarına yönelmesine de vurguda bulunulmaktadır.
- Katılımcılarca dile getirilen "Farklı tarımsal metotları deneyebilecek çiftçilere ihtiyaç vardır." sözü aslında sorunların temelinde vurguda bulunmaktadır. Bu kapsamda, geleneksel tarım uygulamaları yerine modern tekniklere ve bilgilere dayalı tarımsal faaliyetlere doğru bir dönüşüme ihtiyaç olduğu belirtilmektedir.
- Mesela, yabancı otlarla mücadelede ekim nöbeti uygulamasına ve kültürel mücadeleye ağırlık verilmesi gereği bunlardan biridir. Ayrıca, tarımda yeni teknolojik araçların kullanımının yaygınlaştırılması da yine buna yönelik dile getirilen çözüm tekliflerindedir. Tabii, bunun için uygun destek/teşvik programlarına ihtiyaç olduğu da özellikle belirtilmektedir.
- Hayvancılık faaliyetlerindeki sorunların çözümleri kapsamında, hayvan sayısının artırılarak hayvansal ürünlerin üretimi için entegre tesislerin kurulması gereğine dikkat çekilmektedir.
- Ayrıca, hayvan sayısının artırılabilmesi için dişi hayvan kesiminin azaltılması gerektiği belirtilmektedir.
- Daha verimli bir üretim yapısı için üreticilerin kurumsal tarzda hareket etmesinin önemine değinilmektedir. Bu kapsamda, çiftçilerin bireysel davranma yerine ortak hareket kültürünü hayata geçirmeleri gerektiği dile getirilmektedir.
- Yine daha verimli ve uygun üretim için, üreticilerin tarıma ve hayvancılığa yönelik farkındalık ve bilinçlendirme seviyelerinin artırılması gereğine dikkat çekilmektedir. Bu amaçla, İl/İlçe Tarım ve Orman Müdürlüklerinin bu süreçte çok önemli roller üstlenebileceği ifade edilmektedir.